

rede nu er Folkeskolen stærkt paa Veje til at være denne Fællesskole. I 1922 gik der 440 887 Børn i Folkeskolen, men 52 659 i private Børneskoler, af disse igen de 23 779 i Eksamensskoler, saaledes at den egentlige frie Børneskole omfattede 28 880 Børn. Det er intet Under, at i et Land, hvor næsten de 441 000 af Folkets $\frac{1}{2}$ Million store Børneskare gaar i Folkeskolen, maa denne Folkeskole være Genstand for Befolkningens stadige Tanker, og at et stort Flertal af Befolkningen maa være interesseret i at faa Del i Tilsynet med denne Skole.

Jeg skal nu kortelig berøre Principperne i de foreliggende Lovforslag, idet jeg begynder med Lovforslaget angaaende Skolens Tilsyn.

Skolens Styrelse og Tilsyn er ifølge dette Lovforslag henlagt til Kommunalbestyrelsen og Skolekommissionen. Skolekommissionen vælges af de kommunale Vælgere og af de Forældre, som uden at have kommunal Valgret har skolesøgende Børn. Der er heri et Brud med de nuværende Forhold, hvor Kommunalbestyrelsen vælger Skolekommissionen. Der ligger dog ikke i Lovforslaget nogen Tendens til at ville indskrænke Kommunalbestyrelsens Indflydelse, tværtimod udvider det, som vi straks skal se, Kommunalbestyrelsens Beføjelser overfor Skolen, men der er i Overensstemmelse med de Principper, der har været hævdet her i Folketinget lige siden Firsernes Dage, søgt skabt et Organ, som kan tage sig af Skolens indre Liv og formidle den indre Forbindelse, som det vil være ønskeligt at faa skabt mellem Hjemmet og Skolen. Der er imidlertid sikret Kommunalbestyrelsen Indflydelse i Skolekommissionen, idet Kommunalbestyrelsen skal vælge 2 Medlemmer ind i Kommissionen, og saaledes er Skolekommissionen sikkert placeret paa bedste Maade. Den vil have frie Hænder i Skolens indre Liv, men den vil stadig mindes om den Grænse, bag hvilken Kommunalbestyrelsens økonomiske Beføjelse ligger, og den vil have sig sikret to Talsmænd i Kommunalbestyrelsen for dens Ønsker med Hensyn til Skolens Sag. I denne Skolekommissions Haand lægges Tilsynet med Børnene. De bliver optaget paa Lister, saaledes at der kan holdes Øje med deres Undervisningspligt, og Skolekommissionen skal vaage over, at de virkelig faar Undervisning. Den skal føre Tilsyn med Lærernes Virksomhed og baade med Skolens indre og ydre Forhold. Det er Skolekommissionen, der udarbejder Undervisningsplanen, og det er ogsaa den, der bestemmer Undervisnings-

midlerne. Det er den, der afgiver Beretning om Skolevæsenet, og det er endelig Skolekommissionen, der har Indstillingsret ved Lærerbesættelserne. Men ved Siden staar Kommunalbestyrelsen, der tager Bestemmelse om alle Forhold vedrørende Skolernes Økonomi, og det er derfor ogsaa den, der udvider Kommunens Skoleplan. Og endelig arbejder Forslaget paa et ganske bestemt Punkt Kommunalbestyrelsens Myndighed paa en Maade, som jeg er sikker paa maa tiltale alle Venner af det kommunale Selvstyre, og det synes for Tiden at være alle Partier. I det mindste er der nylig i alle Partiers Blade skrevet vidt og bredt om Kommunalbestyrelsernes Ret til faktisk selv at vælge Overlærer, og jeg kan da gøre sikker Regning paa, at Lovforslaget maa blive godt modtaget, idet det bestemmer, at Kaldsretten lægges i Kommunalbestyrelsernes egen Haand, saaledes at de selv paa Skolekommissionens Indstilling kalder deres Lærere og deres Lærerinder, deres Overlærere og Rektorer.

I Lovforslagets § 10 er der givet nærmere Bestemmelser om de Formalia, der herom vil være at iagttage, og i denne Paragraf er der ogsaa givet Anvisning paa, hvorledes der fra Kommunalbestyrelsen til Ministeriet maa indgaa Meddelelse om Lærerembeders Besættelse, saaledes at man i Centraladministrationen altid kan være paa det rene med, om Lærerembederne er besat eller ikke. Kommunalbestyrelserne vil da ved dette Forslag opnaa en Ret, som de har stilet hen imod i lange Tider. Fra 1814 over Lovgivningen i 1867 og 1868 og nu til dette Forslag, det er den Vej, Kommunalbestyrelserne har maattet gaa, indtil de nu vil kunne opnaa det skolemæssige Selvstyre.

Men det er ogsaa umiddelbart indlysende, at naar Kommunalbestyrelserne faar denne Ansættelsesret, formindskes i overordentlig Grad den Interesse, Befolkningen i Aarevis har haft i at faa let Adgang til at blive af med en Lærer. Saa længe Befolkningen af en udenforstaaende Myndighed, det være sig Skoledirektionen eller Ministeriet, faar sig tildelt Lærere, opstaar der Mulighed for Modsætning mellem Befolkningen og Lærerne, og af denne Gnidningsmodstand opstaar stærke Krav om Ret til at kunne skille sig af med en saadan Lærer. Men naar Befolkningen gennem Skolekommissionernes Indstilling og Kommunalbestyrelsernes Valg selv kalder sine Lærere, saa er Udsigten til Gnidning langt mindre, og netop derfor har Lovforslaget ikke beholdt den saa meget omtalte § 8 i dens nuværende Form. Lovforslagets